

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
KÜTAHYA KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 09.10.2018-252
Karar Tarihi ve No : 09.10.2018-4905

43.08/113
Toplantı Yeri
KÜTAHYA

Kütahya ili, Hisarcık ilçesi, Şeyhler köyü, Çaltı mevki Roma Yerleşiminin I. (Birinci) derece arkeolojik sit olarak tescil edilmesine ilişkin; Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünün 20.03.2018 tarih ve E.0243972 sayılı yazısı ve ekleri, kurum görüşlerinin bildirilmesinin istendiği, Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünün 03.05.2018 tarih ve E.382342 sayılı yazısı ve eki, istenen kurum görüşlerinin iletildiği, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğünün 09.05.2018 tarih ve E.404032 sayılı yazısı, Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünün 14.05.2018 tarih ve E.413110 sayılı yazısı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maden İşleri Genel Müdürlüğünün 15.05.2018 tarih ve E.422576 sayılı yazısı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün 16.05.2018 tarih ve E.115565 sayılı yazısı, Kütahya İl Özel İdaresi, İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğünün 17.05.2018 tarih ve E.5416 sayılı yazısı, İller Bankası Anonim Şirketi, Mekansal Planlama Dairesi Başkanlığının 17.05.2018 tarih ve E.21216 sayılı yazısı, Karayolları Genel Müdürlüğü, 14. Bölge Müdürlüğünün 18.05.2018 tarih ve 197109 sayılı yazısı ve ekleri, Kütahya Valiliği Kadastro Müdürlüğünün 23.05.2018 tarih ve E.1482869 sayılı yazısı, Kütahya Valiliği, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün 28.05.2018 tarih ve E.3029 sayılı yazısı ile Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü uzmanlarınca hazırlanan Müdürlük evrakına 05.10.2018 tarih ve 466641 sayı ile kayıtlı rapor okundu, ekleri ve işlem dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

Kütahya ili, Hisarcık ilçesi, Şeyhler köyünde yer alan Çaltı mevki Roma Yerleşiminin Kütahya Müze Müdürlüğü uzmanlarınca hazırlanan 19.03.2018 tarihli rapor doğrultusunda I. (Birinci) derece arkeolojik sit olarak tescil edilmesine, alana ilişkin hazırlanan sit sınırlarını gösteren 1/25.000 ölçekli harita, kadastral harita, tescil fişi ve parsellere şerh listesinin onaylanmasına; söz konusu alanda Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 05.11.1999 tarih ve 658 sayılı ilke kararının geçerli olduğuna, karar verildi.

AVRUPA KONSEYİ	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ	SİT	ENVANTER NO :
TÜRKİYE	D.K.V.K.E		HARİTA NO: J22 -c1
İLİ: KÜTAHYA	İLÇESİ : HİSARCİK	MAHALLE KÖY: VEYA MEVKİİ : Şeyhler Köyü(Haksız Hasan)-Çaltı Mevkii	KADASTRO : Görmüştür PAFTA : ADA: 231 PARSEL : Muhtelif.

ADI : ŞEYHLER, ÇALTI MEVKİİ ROMA YERLEŞMESİ

GENEL TANIM : Kütahya İli ,Hisarcık İlçesine 13 km mesafedeki Şeyhler Köyünün 4,5 km güneydoğusunda izinsiz kazı girişimine maruz kalmasının sonrasında tespit edilen bir kırsal Roma İmp. Devri yerleşmesidir. İssız konumdaki Çamyurt yaylasının kuzeybatı alt eteğini teşkil eden Çaltı mevkiiindedir. Alandaki arkeolojik doku yüzeysel olarak mimari plan ,yapı elemanları ve kiremit /seramik parçalarıyla kendini çabucak ele verir. Moloz taştan duvarları ile, yan yana orta büyüklükte , kare plan izleri veren mekanlara dair temel izleri bulunur. Çevrede ise ; poligonal duvar unsurları ile eski bahçe terasları bulunur. Mimari öğeler ve özellikle p.t.kap ve tezgah ağırlığı parçaları ile stroter parçaları, alandaki yerleşimin MS.3.-5. yy. arasında, Geç Roma İmp. Çağında meskun olduğuna işaretir. Yerleşim alanında p.t unsurlar arasında pithos parçaları ve su künklerine rastlanır. Alanda izinsiz kazı yapanların derin çukurlar açtığı ,özellikle bu çukurların yanında Roma İmp. Döneminden bir üst yapıya dair mimari elemanın (örn:geison) açığa çıktığı görülür. Hafriyata dair arkeolojik veriler arasında ; demir ergitme uğraşının emaresi olarak ; yoğun miktarda atölye atığı demir curufu topakları da bulunur. Bu durum, alanın tarihi değerinin olduğunu, Hisarcık İlçesi'nin arşiv belgelerine göre yoğunluğu bulunmayan tarihsel veri tabanı içinde ve günümüz "maden şehri" Kütahya yerel tarihi için yoğun önemi ile ortaya koyar. Ayrıca Şeyhler mücavir alanındaki bu demir ergitme faaliyeti ; Ankyra Sidera 'ya bağlı olarak özel şahıslara kiraya verilen çok sayıda demir madenlerinin idare merkezi durumunda olan, Bahtlı Kalesi ve çevresini de kapsayan , vergi toplama merkezi, müreffeh Goloe Kenti ile (İmp. Diocletianus –MS 284-305 döneminde) iktisadi bağlantıya işaret eder. 1 Roma İmparatorluk yönetimiminin kültürel olarak baskın olmadığı, fakat ekonomik açıdan yoğun olarak önemdediği Frigya ve benzer yerlerde ; bazı çift dilli (Latince-Yunanca) yazıt ve onur heykelleri ile karşılaşılan Goloe ve bağlı olduğu Ankyra Sidera Kenti idari havzası örneğinde de olduğu gibi ,özel şahıslara kiraya verilen ,imparator mülkü (patrimonium) halindeki değişik çaptarda , - burada, muhtemelen de açık, küçük çapta işletme halinde - demir ocaklarının da kapsamında olduğu bu ağır kaynak / maden işletmeleri ; bölgenin , idari olarak bağlı olduğu Senatoya tabii Eyalet Valisine (burada Asia Prokonstülü) değil de , onu kısmen ve fiili olarak bypass ederek , direkt imparator buyruğuna bağlı ,güdümlü-özel hizmetli , geneli azatlı (augusti liberti) prokuratorler (vekilharç) ile zengin kaynak (tuz,mermer,maden vd.) gelirlerinin elde tutulabilmesi yönteminin ,emperyal hasletli arka planına net olarak işaret etmektedir. 2 Simav odaklı olarak bu atölye artığı demir çürüflerinin son takibi, Karakoca Köyü , Ören Mevkiiinde müze kurtarma kazısıyla yapılmıştır. 3 İzinsiz kazıların tahrip ettiği alandaki diğer bir bölümde ise bir küçük kayalık üzerinde binlerce senedir açıkta olduğu anlaşılan, literatürde Khamosorion tipi olarak nitelenen bir kaya oyu mezarının tahrip edildiği görülmüştür. Bu bölümde bir adet kare blok halinde ezgi taşı da açığa çıkmış durumdadır. Bunun dışında alanda bulunan mermer ve mermerleşme sürecindeki taşlardan mimari öğelerin yoğunluğu bu alanda kompleks nitelikte ama ilksel bir güçlü yapı topluluğunun bulunduğuna işaret edebilir.

ŞİMDİKİ TEHLİKELER : İzinsiz kazılar

ŞİMDİKİ DURUM : Ağaçlı bozuk tarla

SİT POTANSİYELİ : 1.Derece Arkeolojik Sit

ŞİMDİKİ KORUMA : Korumasız

ÖNERİLEN KORUMA : Güvenlik Kontrolü (Köy Muhtarlığı -Jandarma),Tescil

KORUMA DERECESESİ : 1. Derece Arkeolojik Sit

HAZIRLAYANLAR :

Fatih YILDIRIM Müze Uzmanı (Arkeolog) 19 /03 /2018

Serdar ÜNAN Müze Uzmanı (Arkeolog) 19 /03 /2018

KONTROL EDEN : 19 /03 /2018
Metin TÜRKÜZÜN-Müze Müdürü

YAYIN DİZİSİ : (Yerel Demir Üretim Faaliyeti hk.)

- ¹ TÜRKÖZÜN, M. (2015) "Kütahya Kaleleri" , Kütahya Müzesi 2014 Yıllığı, S. Ünan (ed) , Ankara
² COŞKUN ABUAGLA A. (2012) "Roma Dönemi Küçük Asya Procuratorları", Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü , Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Ana Bilim Dalı Doktora Tezi, Antalya
³ TÜRKÖZÜN, M- ÜNAN, S. (2015) "Karakoca Köyü Sondaj Kazısı" Kaleleri" , Kütahya Müzesi 2014 Yıllığı, S. Ünan(ed) , Ankara

GÖZLEMLER : Alanda yer yer izinsiz kazı yapıldığı anlaşılr . Çevrede yoğun mermer rezervi olduğu günümüzdeki yöredeki mermercilik faaliyetlerinden anlaşılmaktadır. Künklele su getirilen, dokumacılık ve ezgi aparatlarının yine yüzeyden görülebildiği alan; en önemlisi olarak demir ergitme uğraşının atıklarla kendini gösterdiği zengin arkeolojik veriler sunmaktadır. Yoğun mermer yapı elemanları bulunan sivil ya da resmi nitelikte olabilecek kırsal Roma İmp. Yerleşkesi öncelikli araştırma yapılabilecek yerlerdendir. Yakın çevrede kültürel yayılımı anlamaya yönelik yapılan yüzey gözlemlerinde ise; bu şekilde yoğun ve bağlantılı kültürel emarelere tarafımızdan rastlanmaması, alanın çiflik ve demir atölyesi de bulunan özel şahıslara kiraya verilen , seçme imparatorluk mülklerinden bir yerleşme (işletme) olabileceği ihtimalini güçlendirmektedir. Alandaki bazı mimari üst yapı elemanlarının ikincil olarak devşirme malzeme olarak da kullanılması Roma İmp. Dön. içindeki fonksiyon değişikliğini göstermektedir.

REVİZYON

Koruma Kurulu / /

HARİTALAR , FOTOĞRAFLAR :

✓

T.C
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kütahya Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü

KÜTAHYA
KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA
BÖLGE KURULU MÜDÜRLÜĞÜ
09/10/2018 TARİH VE 4905
SAYILI KARAR EKİDİR.

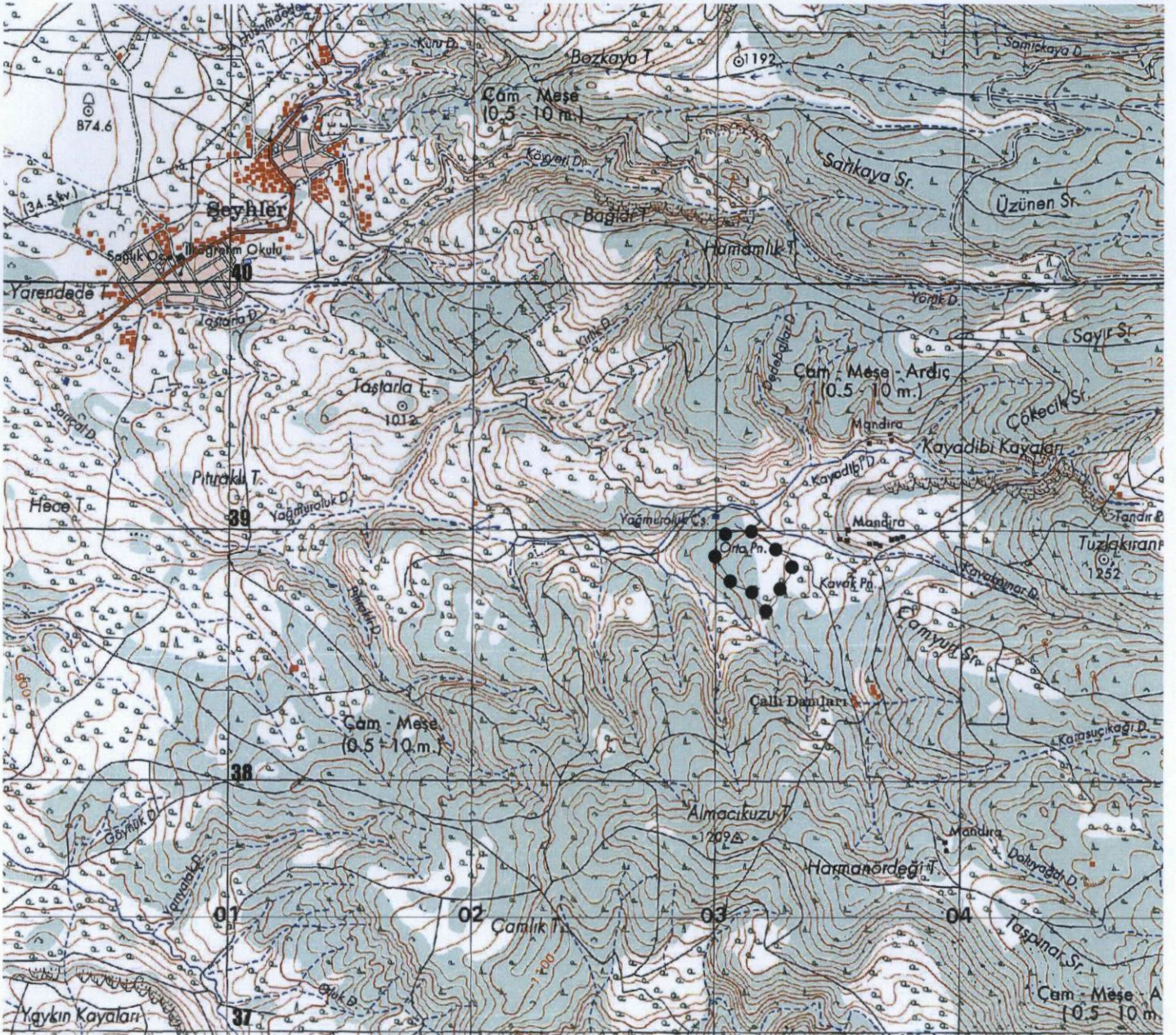
Bir
Burcu İLKBAHAR
Arkeolog

Mehmet Ali KARAKAYA
Müdür V.

KÜTAHYA İLİ, HİSARCIK İLÇESİ, ŞEYHLER KÖYÜ
GEÇ DOĞU ROMA KALINTILARI
I. DERECE ARKEOLOJİK SİT

K
↑
1/25000

Pafta Adı: J22-C1
Alan: 61425.00 m²
:I. Derece Arkeolojik Sit

UTM 6 derecelik dilime esas Avrupa 1950 (ED-50)
datumu koordinat değerleri

Nokta No	Y	X
1	703083.571	4339000.933
2	703140.864	4338993.875
3	703168.884	4338984.350
4	703189.526	4338969.221
5	703211.759	4338946.499
6	703221.411	4338920.426
7	703279.982	4338898.964
8	703297.860	4338878.206
9	703297.155	4338849.875
10	703286.509	4338818.137
11	703265.588	4338791.699
12	703242.465	4338759.673
13	703231.218	4338716.189
14	703202.084	4338684.313
15	703172.843	4338701.349
16	703148.979	4338724.118
17	703112.778	4338762.925
18	703067.071	4338779.606
19	703018.829	4338839.878
20	702986.892	4338884.805
21	702978.886	4338920.760
22	702985.117	4338953.494
23	703001.877	4338979.830
24	703023.121	4338989.827
25	703043.296	4338994.501

UTM 3 derecelik dilime esas Avrupa 1950 (ED-50)
datumu koordinat değerleri

Nokta No	Y	X
1	443906.701	4338304.190
2	443963.725	4338295.241
3	443991.413	4338284.795
4	444011.542	4338268.993
5	444033.010	4338245.549
6	444041.793	4338219.173
7	444099.618	4338195.788
8	444116.799	4338174.451
9	444115.156	4338146.161
10	444103.468	4338114.794
11	444081.685	4338089.065
12	444057.518	4338057.823
13	444044.838	4338014.738
14	444014.669	4337983.845
15	443986.009	4338001.837
16	443962.913	4338025.382
17	443928.018	4338065.363
18	443882.891	4338083.544
19	443836.671	4338145.376
20	443806.240	4338191.331
21	443799.429	4338227.529
22	443806.738	4338260.036
23	443824.360	4338285.890
24	443845.921	4338295.092
25	443866.238	4338299.094

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kütahya Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü

KÜTAHYA
KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA
BÖLGE KURULU MÜDÜRLÜĞÜ
09/10/2018 TARİH VE 4905
SAYILI KARAR EKİDİR

T.C.
ASLİGİBİDİR
Burcu İLKBAHAR
Arkeolog
Mehmet Ali KARAKAYA
Müdür V.

KÜTAHYA İLİ, HİSARCIK İLÇESİ, ŞEYHLER KÖYÜ
GEÇ DOĞU ROMA KALINTILARI
I.DERECE ARKEOLOJİK SİT

Alan: 61425.00 m²

: I. Derece Arkeolojik Sit

UTM 3 derecelik dilime esas Avrupa 1950 (ED-50)
datumu koordinat değerleri

Nokta No	Y	X
1	443906.701	4338304.190
2	443963.725	4338295.241
3	443991.413	4338284.795
4	444011.542	4338268.993
5	444033.010	4338245.549
6	444041.793	4338219.173
7	444099.618	4338195.788
8	444116.799	4338174.451
9	444115.156	4338146.161
10	444103.468	4338114.794
11	444081.685	4338089.065
12	444057.518	4338057.823
13	444044.838	4338014.738
14	444014.669	4337983.845
15	443986.009	4338001.837
16	443962.913	4338025.382
17	443928.018	4338065.363
18	443882.891	4338083.544
19	443836.671	4338145.376
20	443806.240	4338191.331
21	443799.429	4338227.529
22	443806.738	4338260.036
23	443824.360	4338285.802
24	443845.921	4338295.090
25	443866.238	4338299.094

T.C
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kütahya Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü

KÜTAHYA
KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA
BÖLGE KURULU MÜDÜRLÜĞÜ
09/10/2018 TARİH VE 4905
SAYILI KARAR EKİDİR

Burcu İLKBAHAR
Arkeolog

Mehmet Ali KARAKAYA
Müdür V.

**KÜTAHYA KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU'NUN 09/10/2018 TARİH VE 4905 SAYILI
KARARI İLE TESCİLLENEN
I.DERECE ARKEOLOJİK SİT İÇERİSİNDE KALAN PARSELLERİN LİSTESİ**

SIRA NO	İLİ	İLÇESİ	KÖYÜ	PAFTA	ADA	PARSEL	PARSELİN ŞERH KONULACAK KISMI
1	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	18	Büyük Bir Kısım
2	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	19	Büyük Bir Kısım
3	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	20	Bir Kısım
4	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	24	Büyük Bir Kısım
5	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	25	Tamamı
6	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	26	Tamamı
7	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	27	Bir Kısım
8	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	28	Bir Kısım
9	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	37	Bir Kısım
10	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	38	Bir Kısım
11	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	39	Büyük Bir Kısım
12	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	40	Büyük Bir Kısım
13	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	41	Bir Kısım
14	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	43	Büyük Bir Kısım
15	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	44	Tamamı
16	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	45	Bir Kısım
17	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	46	Tamamı
18	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	47	Büyük Bir Kısım
19	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	48	Tamamı
20	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	49	Tamamı
21	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	50	Tamamı
22	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	51	Tamamı
23	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	52	Büyük Bir Kısım
24	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	53	Tamamı
25	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	54	Tamamı
26	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	55	Tamamı
27	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	56	Büyük Bir Kısım
28	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	57	Büyük Bir Kısım
29	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	58	Bir Kısım
30	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	126	Büyük Bir Kısım
31	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	127	Bir Kısım
32	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	128	Büyük Bir Kısım
33	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	129	Büyük Bir Kısım
34	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	130	Tamamı
35	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	131	Tamamı
36	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	132	Bir Kısım
37	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	134	Büyük Bir Kısım
38	Kütahya	Hisarcık	Şeyhler	J22-C1	231	151	Bir Kısım

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kütahya Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü

KÜTAHYA
KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA
BÖLGE KURULU MÜDÜRLÜĞÜ
09.10.2018 TARİH VE 4905
SAYILI KARAR EKİDİR

Burcu İLKBAHAR
Arkeolog

Mehmet Ali KARAKAYA
Müdür V.